

N:o 201.

Af herr **Ström** i Transtrand **m. fl.**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker och öfverloppsmarker i de sex nordligaste länen.

Med anledning af Kungl. Maj:ts proposition n:o 43 med lagförslag angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker och öfverloppsmarker i de sex nordligaste länen bedja vi härmed få anföra följande:

Detta förslag skall helt visst hälsas med glädje från åtminstone alla de trakter, som frågan närmast berör, och den tanken är säkerligen allmän, att härigenom yppas möjligheter till storartade uppodlingar inom många af vårt lands vidsträckta, obebyggda trakter, och tillfällen till försörjning beredas för många, som annars måhända nödgats söka sin utkomst i främmande länder. Men skall detta mål vinnas, synes oss vara nödigt, att upplåtelseerna af bostadslägenheterna från statens sida göras för nybyggaren på möjligast förmånliga villkor. Villigt erkännes, att den kungl. propositionen innehåller många beaktansvärda fördelar, men för att så långt som möjligt kunna uppmuntra till sådan kolonisering skulle vi önskat förslaget i vissa punkter gått ännu längre.

Dessa våra önskningsar röra först själfva upplåtelsen, som enligt kungl. propositionen skulle bestämmas enbart af domänstyrelsen. Då det onekligen är synnerligen viktigt, att den för odling tjänligaste marken upplåtes, och denna sak endast kan bedömas af fackman, synes oss därför upplåtelser böra föregås af undersökningar utaf landtbruksingenjör eller jordbrukskonsulent, som speciellt kunde bland annat lämna

Bih. till Riksd. Prot. 1909. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 88 Häft. (N:o 201.) 1

lägenheterna. Därvid synes särskild hänsyn böra tagas till att flera nybyggare kunde få till odling upplåten en större myr med lämpliga byggnadsplatser där omkring, så att på detta sätt blefve bildad en liten koloni. Genom sådan anordning komme äfven afståndet från kommunikationsled eller odlad bygd att spela en mindre roll än om lägenheterna låge mera spridda. Därest dessa myrmarker icke redan blifvit på statens bekostnad utdikade, borde nybyggarna äfven kunna erhålla statsbidrag för sådana större utdikningar.

För nybyggaren är vidare af synnerligen stor vikt, att de afgifter, som åligga honom såsom arrende- eller ränteafgifter, blifva i möjligaste måtto billiga, ty det är klart, att hans bärkraft i allmänhet måste anses ringa. I kungl. propositionen angifvas dessa afgifter skola beräknas efter 3,6 procent på ett kapitalvärde, hvilket dock icke är närmare bestämdt än till det föreslagna 750 kronors lånet. Skulle emellertid det för nybyggnaderna behöfliga virket uppskattas efter högst gängse pris, kunde detta, jämte någon beräknad mindre afgift för upplåten mark, tillsammans med erhållet lån möjligen komma att uppgå till så stort belopp, att den årliga afgälden jämte brandförsäkring och andra utskylder lade ett alltför stort plus till nybyggarens öfriga lefnadsomkostnader. Det synes därför böra bestämmas ett maximum för det kapitalvärde lägenheten anses äga ouppodlad och obebyggd samt med den rätt till byggnadsvirke, som förslaget innehåller, och synes detta kapitalvärde icke böra få öfverstiga 350 kronor, så att, ifall hela lånebeloppet uppbäres, nybyggaren icke skulle hafva att till staten erlægga afgäld för högre belopp än högst elfvahundra kronor, och synes oss äfven årliga räntan kunna sättas något lägre än föreslagna 3,6 procent. Utan sådan begränsning torde måhända nybyggaren såsom arrende årligen få betala en summa på 50 à 60 kronor eller mera, beroende hufvudsakligen på virkets taxering till hans åbyggnader, och blefve denna summa för honom alltför kännbar.

Slutligen hafva vi fäst oss vid att förslaget icke ger nybyggaren rätt till någon ersättning för arbete, om han genom sjukdom eller andra oförvållade omständigheter råkat i sådana förhållanden, att han eller hans anhöriga nödgas lämna lägenheten efter ett mångårigt arbete. Han skulle då ha *skyldigheter* men inga *rättigheter*: skyldigheter att lämna lägenheten i fullgodt skick, men icke erhålla ringaste ersättning, huru mycket arbete han än därpå nedlagt. Det är svårt att i detta fall angifva, när och huru mycket han borde ha rätt att vid afträdan erhålla, men rättvisligen synes han under sådana förhållanden böra, efter gode mäns värdering, tillerkännas skälig ersättning för det arbete

och de kostnader, hvilka kunna anses öfverstiga hvad staten rättmätigt kan fordra för upplåten mark och utlämnadt lån samt för de af arrendatorn under brukningstiden hafda förmåner.

På grund af hvad sålunda anförts våga vi därför vördsammast hemställa om följande ändringar i eller tillägg till Kungl. Maj:ts proposition n:o 43, angående upplåtande af odlingslägenheter å kronoparker och öfverloppsmarker i de sex nordligaste länen:

1) att upplåtelser af sådana odlingslägenheter föregås af undersökning utaf landtbruksingenjör eller jordbrukskonsulent;

2) att det kapitalvärde, efter hvilket arrendatorn skall erlägga årlig afgäld för upplåten mark och rätt till nödigt byggnadsvirke, måtte få bestämmas till högst trehundrafemtio kronor samt årliga räntan å hela kapitalskulden till staten sättas lägre än 3,6 procent;

3) att, om arrendator till följd af sjukdom eller andra oförvållade omständigheter nödgas lämna lägenheten, han då måtte tillerkännas någon godtgörelse för sitt arbete, i den mån han till sådan ersättning kan anses berättigad.

Stockholm den 2 mars 1909.

Joh. Ström. *Smeds Lars Olsson.* *E. F. Hellberg.*
F. O. Mörtsell. *P. E. Hedström.*

I motionens syfte instämna:

J. Bromée. *P. Zimdahl.* *Linus Lundström.*
Ing. Bergman. *Rob. Karlsson.*